

Det Sydslesvigske Samråd

SEKRETARIATET
(1/2018)

Protokol fra

Møde i Det Sydslesvigske Samråd

onsdag den 12. februar 2018 kl. 18.30 på Flensborghus

Til stede: Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig (DCB) v/ Christian Jürgensen, Bjarne Truelsen og Jens M. Henriksen
Dansk Kirke i Sydslesvig (DKS) v/ Jochen Arndt, Viggo Jacobsen og Jytte Nickelsen
Dansk Skoleforening for Sydslesvig (Skolef.) v/ Udo Jessen, Birgit Jürgensen-Schumacher og Lars Koføed-Jensen
Dansk Sundhedstjeneste for Sydslesvig (DS) v/ Randi Kuhnt, Jacob Ørsted og Tom Petersen
Friisk Foriining v/Bahne Bahnsen og Ilwe Boysen
Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger (SdU) v/ Anders Kring
Sydslesvigsk Forening (SSF) v/ Jon Hardon Hansen, Gitte Hougaard-Werner og Jens A. Christiansen (sekretær)
Sydslesvigsk Forenings tilsluttede foreninger (De tilsluttede) v/ Preben Holl
Sydslesvigsk Vælgerforening (SSW) v/ Flemming Meyer, Rüdiger Schulze og Martin Lorenzen
Generalkonsul Kim Andersen
Grænseforeningen v/Jens Andresen
FUEN v/Gösta Toft og Dieter Paul Küssner

Afbud: Kirstin Asmussen

Protokolfører: JAC/Jette Hanisch

Dagsorden:

1. Valg af ordstyrer
2. Godkendelse af protokollen af den 13. december 2017
3. Fastlæggelse af den endelige dagsorden
4. Meddelelser
5. Henvendelse fra Grænseforeningen vedr. tættere samarbejde med Samrådet
6. Mindretallenes Hus v/SSF
Orientering og drøftelse
7. Projekt Oplev Sydslesvig v/DCB og Skoleforeningen
Status, indstilling, drøftelse og beslutning

8. Projekt Gæsteværelse v/Skoleforeningen
Status, indstilling, drøftelse og beslutning
9. Udkast til program for Sydslesvig-konferencen den 17. marts 2018
v/sekretariatet
10. Spørgetid
11. Eventuelt
12. Lukket møde

Mødet indledes med at man synger "Spurven sidder stum bag kvist".

Formand Christian Jürgensen byder velkommen til mødet. En særlig velkomst til generalkonsul Kim Andersen og gæsterne.

1. Valg af ordstyrer

Christian Jürgensen vælges som ordstyrer.

2. Godkendelse af protokollen af 13. december 2017

Protokollen godkendes uden bemærkninger.

3. Fastlæggelse af den endelige dagsorden

Den udsendte dagsorden følges. DSK, Viggo Jacobsen beder om, at der afholdes et lukket møde.

4. Meddelelser

DKS, Viggo Jacobsen gør opmærksom på, at Kirsten la Cour, selv om hun nu er valgt ind i Kirkerådet, stadig kun repræsenterer De tilsluttede i Samrådet.

DCB, Bjarne Truelsen:

- Biblioteket fortsætter videreudviklingen af biblioteket, hvor man kigger på udviklingsmulighederne inden for egne vægge, en eventuel ny placering, samarbejdet med andre partnere inden for mindretallet. I nær fremtid føres en samtale med Flensborg by for at se på udviklingsmulighederne. De øvrige organisationer er velkomne til at byde ind og være med i processen.

SSF, Jens A. Christiansen:

- MSPI: I Tyskland er der nu afgivet ca. 6.000 underskrifter, så der er lang vej til de nødvendige 72.000. Hen over jul har vi samlet ind ved forskellige arrangementer, og i november havde vi en gadekampagne. Den nedsatte taskforce vil nu kontakte Fachhochschule og Universitet for at gennemføre en målrettet kampagne dér. Vi vil også kontakte SHZ ang. en indsats. Materialet er i efteråret sendt ud til alle organisationer, og budskabet er forhåbentlig nået ud til alle hjørner, alle institutioner og medlemmer. Frem til deadline vil vi aktivt bruge Kontakt. Vi har en del medlemmer, der stadig ikke har underskrevet. Vi gør, hvad vi kan og håber at alle

med jævne mellemrum i relevante fora gør opmærksom på projektet. Vil gerne have en tilbagemelding fra organisationerne, enten i aften eller via mail.

- Kulturarv: BDN og SSF har fælles ansøgt om at få grænselandet og vores mindretalsordning anerkendt som Unesco immaterial national- og verdens-kulturarv. Procedurene er meget forskellige på dansk og tysk side, hvor den tyske er meget med kasse-tænkning og klare definitioner, og den danske mere er en fristil. Ansøgningerne ligger nu i Kultusministeriet i Kiel og Kulturministeriet i København og vi håber at de herfra bliver sendt videre, for Tysklands vedkommende først til den nationale komité i Berlin videre op i systemet. Vi håber på anerkendelse som immateriel verdenskultur i 2020

Skolef., Udo Jessen: Vi gør hvad vi kan m.h.t. MSPI, benytter os af Fokus, det er med på fællesrådsmøder. Vi kører kampagnen digitalt, idet skemaet er for indviklet.

Det lyder rigtigt spændende med ansøgningen til Unesco, er dog ked af, at det kommer her som en meddelelse og ikke så Samrådet kan inddrages. Går ud fra, at det ikke er kulturforeningen, der søger, men det danske mindretal. Er uforstående overfor, at man kører et forløb, der ikke berører mindretallets organisationer, og at vi man så ikke inddrager dem og får mandat til at agere i mindretallets navn.

Sundhedstj., Randi Kuhnt: Vi havde lagt MSPI frem på sundhedsrådsmødet, den måde kan vi nå vore folk. Alle må benytte sig af generalforsamlinger etc.

SSF, Jens A. Christiansen præciserer, at SSF søger sammen med BDN, og det er tidligere blevet nævnt som meddelelse. Vi har været oppe mod skrappe også tidsmæssige deadlines. Mener stadig, det er et område, der hører ind under SSF's portefølje, kan ikke se konflikten i det.

Skolef., Udo Jessen sætter ikke spørgsmålstejn ved, at SSF søger, organisationerne burde have været inddraget forinden.

5. Henvendelse fra Grænseforeningen vedr. tættere samarbejde med Samrådet

Grænseforeningen, Jens Andresen fortæller lidt om baggrunden for henvendelsen til Samrådet om et tættere samarbejde: I Grænseforeningen betragter vi os selv og jer som værende to sider af samme sag. I udgør kulturtilbuddet til den danske befolkning syd for grænsen, og vi er en støtteorganisation for jer, direkte men i et begrænset omfang. Men i hvert fald med hensyn til oplysning af den danske befolkning om, hvad danskheden i Sydslesvig er, mener vi, at vi spiller en rolle, men vi mener til gengæld også, at vi ikke kan løse den opgave uden jer. Derfor føler vi, at vi har et behov for at være tæt på, og vi har nok også et behov for at være tættere på, end vi er, for virkelig at løse opgaven, nemlig for at forstå, hvad der egentlig sker henede. Vi opfatter Samrådet som værende den platform, hvor vi kunne få nytte af at være med. Vi skal ikke blande os i jeres interne diskussion, ud over det, der har med oplysning at gøre. Og naturligvis vil vi lytte interesseret til den debat, der foregår, og hvis vi føler, at vi kan hjælpe, skal vi nok sige til. Det er hensigten med, at vi gerne vil være med i Samrådet.

DCB, Christian Jürgensen henviser til, at vi i givet fald optager et nyt medlem iflg. samarbejdsaftalen, hvilket vi ikke blot kan gøre. Biblioteksbestyrelsen understøtter Grænseforeningens ansøgning om at blive optaget som et fuldgyldigt medlem.

Skolefor., Udo Jessen: Skoleforeningens styrelse siger ja, til Grænseforeningens ønske om at få en plads ved samrådsbordet med taleret, en observatørstatus uden stemmeret.

DKS, Viggo Jacobsen: I samarbejdsaftalen står, at vi kan invitere gæster til møder, så uden at lave alt for meget om, kunne man skrive ind, at Grænseforeningen har en stående invitation til at deltage i møderne med taleret.

Sundhedstj., Randi Kuhnt: Uden at have behandlet spørgsmålet på et styrelsesmøde, siger vi ja til forslaget. Skulle forretningsudvalget afvise, må vi trække vores tilsagn tilbage.

SdU, Anders Kring: Synes ligeledes uden at styrelsen har taget stilling, at det er meget oplagt at Grænseforeningen får plads i Samrådet med taleret.

SSF, Jon Hardon Hansen: SSF byder selvfølgelig Grænseforeningen velkommen i Samrådets runde med taleret. Om den tekniske betegnelse i vedtægterne så bliver medlemmer eller gæster, er underordnet.

SSF, Gitte Hougaard-Werner mener at der er en graverende forskel, idet gæster ikke får tilsendt protokoller etc.

DCB, Christian Jürgensen: Er Grænseforeningen også med ved de lukkede møder? Synes personligt, det vil være en god idé.

SSF, Jens A. Christiansen: Anbefaler, at Grænseforeningen får en formel observatørpost med taleret og dette skrives ind i Samarbejdsaftalen. Så er man ikke kun gæst men har en seriøs relation til Samrådet og ret til protokoller etc.

SSW, Flemming Meyer: Synes uden at have drøftet det i landsstyrelsen, at det er en god idé, det er til gensidig berigelse. Tilslutter sig Jens' forslag. I skal have en ordentlig status og ikke kun taleret men også tilgang til protokoller, også de lukkede.

Friisk Foriining, Bahne Bahnsen og De tilsluttede, Preben Holl tilslutter sig begge Flemming Meyer.

Konklusion:

- **Formandskabet formulerer en ændring af Samarbejdsaftalen til næste møde, hvor der så træffes en endelig beslutning.**

6. Mindretallens hus v/SSF

Filmen "Minderheiten im Westbalkan" vises. Filmen kan ses på youtube:

https://www.youtube.com/watch?v=UBu_muE2VJ0

SSF, Jon Hardon Hansen orienterer om status på projektet "Mindretallenes Hus": Som I ved, havde vi et møde den 9. januar med Kulturminister Mette Bock, og efter formandsmødet dagen før, kunne Jens og jeg ikke tage til København med en meddelelse om konsensus om

projektet. Samtidig havde kulturministeren ikke politisk flertal bag sig til at kunne bevilge penge til renovering af pakhuset. Så SSF valgte at trække ansøgningen tilbage, og med kulturministerens ord vil der hverken nu eller senere fra den danske regerings side blive bevilget penge til etablering af et "Mindretallenes Hus" i Flensborg. SSF's hovedstyrelse blev orienteret den 10. januar, og forretningsudvalget indstillede, at hovedstyrelsen besluttede at droppe pakhusprojektet "Mindretallenes Hus", hvilket vi fik 100 pct. opbakning til. Og vi fik også 100 pct. opbakning til at tage en tænkepause omkring "Mindretallenes Hus" samt til at hovedstyrelsen stadig bakker op om visionen om et "Mindretallenes Hus" i Flensborg, men rammerne for projektet er til åben diskussion. Samtidig har vi selvfølgelig, efter at have trukket vores ansøgning i København tilbage, informeret vores tyske partnere/tilskudsgivere fra Flensborg, Kiel og Berlin. På alle politiske niveauer er man stadigvæk interesseret i at realisere "Mindretallenes Hus", og hvis det skal være i Tyskland, skal det efter tilskudsgivernes mening være i vores grænseland, i Flensborg og ikke i Bautzen eller andre steder. Af de knap 500.000 euro, som Kiel har bevilget, er de 200.000, der skulle bruges til renoveringen i år, de såkaldte "Investitionsmittel", delt ud på mindretallets organisationer og bl.a. også til Christian Lassens Mindemuseum. De 200.000 for 2019 og de 46.000 for 2020 er stadigvæk øremærket "Mindretallenes Hus", hvilket vi fik at vide af Staatssekretär Dirk Schröter på et møde, hvor også Lars Harms og Johannes Callsen var til stede. Regeringen er stadigvæk interesseret i at realisere idéen på en eller anden måde, så de følger vores tænkepause nøje. De mente heller ikke, at de 600.000 euro, som Berlin har bevilget, vil være i fare, heller ikke med den nye regering. Så har Jens og jeg den 2. februar været i Berlin til et møde med FUEN's præsidium. Også FUEN er meget interesseret i at realisere "Mindretallenes Hus", også gerne her i Flensborg. Vi aftalte, at FUEN kommer på banen tre gange: første gang var i sidste uge, hvor vi sammen med vores to delegerede fra Skoleforeningen Udo Jessen og Olaf Runz mødtes med Gösta Toft og Dieter Paul Küssner. På dette møde var der konsensus, hvad idéen angår. Der var et ønske om mere inddragelse af Samrådet og om ord på visionen, hvilket vi jo nu fik ved hjælp af filmen, og Gösta og Dieter kommer efterfølgende ind på den. Samrådets formandsmøde har i marts måned aftalt et møde med FUEN's præsident og BDN's formand Hinrich Jürgensen, og jeg vil også foreslå, at Grænseforeningen skal være med til det møde, hvis de på det tidspunkt har opnået den foreslåede observatørstatus. Vi har den udfordring, at FUEN ønsker en form for status til kongressen i Ljouwarden i juni måned, så der er vist tidspres. På formandsmødet 15. januar blev det besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe omkring projektet "Mindretallenes Hus" med repræsentanter for Samrådet, FUEN og muligvis også ECMI, hvis de ønsker det.

FUEN, Gösta Toft: Er som repræsentant for BDN valgt til vicepræsident i FUEN's præsidium. Vi har hæftet os ved, at det danske mindretal har sagt, at man kan støtte idéen om "Mindretallenes Hus". FUEN's styrke er dets netværk, de over 90 interesseorganisationer fra de europæiske mindretal, der danner basis for det arbejde, vi gør. Og det er dem, vi bruger, når vi sætter gang i det, vi kalder "mødestedet Flensborg". Det er en kæmpestor styrke, at vi i Flensborg kan bruge de kvalifikationer, vi har ude i Europa, til at gøre en indsats for, at de mindretal, der ikke har de samme rettigheder, som vi har her i vores grænseland, hvilket vi også har en forpligtelse til. Sprogkvalifikationerne i netværket er utroligt vigtige for at formidle den viden, vi vil give videre. Det, at vi også har samlet en viden og kan samarbejde med ECMI gør, at vi her i Flensborg har virkelig unikke muligheder for at gøre en indsats for de andre mindretal. Første gang jeg stiftede bekendtskab med det danske mindretal indefra, var, da jeg i 1980 boede i Flensborg og min kone arbejdede på Lyksborghjemmet. Og siden dengang er der sket utroligt meget, som vi kan give videre. Som partisekretær har jeg haft et utroligt god samarbejde med SSW, og også det danner grundlag for, at vi kan formidle noget af det samarbejde, som er selvfølgelig for os, videre til de andre. Selv har jeg været

involveret i Kaukasus-projektet. Her er det således, at hvis tyrkmesketerne ville stille op som parti i Aserbajdschan, ville det ikke blive set som et bidrag til et samarbejde med staten men som en konfrontation. Det, at de kan komme herop og Martin kan fortælle dem, hvordan det foregår her, udgør forskellen, og det skal vi bruge i vores arbejde. Det er utroligt vigtigt, at vi etablerer en institution, der kan danne ramme for dette samarbejde. Det interessante ved Kaukasus-projektet var også, at tolkene kom fra Rusland-Deutsche i Sibirien. Samtidig havde vi god ekspertise fra f.eks. Popova, der virkelig kunne sætte rammerne og indholdet på plads, når det gjaldt internationale regler, som man også skal kende, når man omgås mindretal fra konfliktregioner. Der er virkelig et godt grundlag for at gøre noget her i grænselandet, og det vil jeg gerne opfordre jer til. Har I spørgsmål, er I velkomne. Kaukasus-projektet er i en spænd start. Det næste skridt er møder i Kaukasus, men det kræver, at rammerne er til stede. De idéer, der står i projektskitsen for "Mindretallenes Hus", danner en fantastisk god ramme for at føre arbejdet videre. Vi har målrettet valgt Kaukasus- og Vestbalkan-projektet, fordi de som kontorhuset i Nørregade skal være et vindue og vise, hvordan vi kan komme videre med projektet.

FUEN, Dieter Paul Küssner: Det er kedeligt, at vi er endt, hvor vi er. Der er investeret mange idealistiske timer og mange penge - 500.000 euro - i projektet, som blev vedtaget på FUENs store grænselandskongres, som det danske og tyske mindretal sammen med friserne og sinti og roma stod for på Hotel an der Grenze. Her var "Mindretallenes Hus" på dagsordenen og projektet blev beskrevet, også med renovering af pakhuset som udgangspunkt for en idé, som vi ikke bare har fundet på i FUEN. Forhistorien er, at Danmark efter 2. Verdenskrig har ført en eksemplarisk mindretalspolitik især på grund af os. Tyskland og Slesvig-Holsten er efterhånden kommet med på vognen og har indset, at mindretal har krav på ligestilling, ligeværdighed og beskyttelse. Det resulterede i, at man i samarbejde med Danmark på inspiration fra den første mindretalsrådgiver Kurt Hamer enedes om, at man skulle lave et videnskabeligt institut, så mindretalsspørgsmål kunne behandles her i grænselandet, som jo på mange områder er et forbillede i Europa. Han blev kraftigt støttet af vores generalkonsul Lorenz Rerup, der inspirerede os, da vi begyndte at drømme om et mindretalscenter i Flensborg. Han sagde, at det ikke er nok med et videnskabeligt center, mindretallene må også involveres og agere og ikke bare kigge på udefra. Hans idé var, at man foruden videnskab skulle have den folkelige masse med, grænselandet skulle som model kunne tjene til inspiration ude i Europa, og man skulle bruge både flertallets og mindretallets institutioner i grænselandet til at lade folk komme herop, mødes, lade sig inspirere og muligvis udvikle projekter. Det skulle finde sted her, fordi modellen er så god, som den er. Derfor var det ikke tilfældigt, at forbundspræsident Frank-Walter Steinmeier ved sit tiltrædelsesbesøg i Slesvig-Holsten helt bevidst valgte at besøge FUEN og "Mindretallenes Hus"s kontor. Han havde som udenrigsminister set, at projektet havde en chance for at kunne bevæge noget i Europa, idet mindretallet – som han sagde – netop er med til at skabe fredspolitik, hvis det sammen med flertallet finder den rette melodi, den rette tone. Derfor håber jeg, at vi med tiden kan realisere det projekt, der gør at Flensborg stadig er det sted, hvor mindretal kan inspireres, og hvor det, som vi har opnået, kan være med til at hjælpe andre. For der er jo ikke bare blandt de efterhånden 100 medlemmer af FUEN men også videre ud mange, der stadig har det rigtigt skidt. Der er behov for at kunne mødes og inspireres flertal og mindretal imellem. Her har vi mulighed for at være aktive og bruge noget af vores styrke til at hjælpe de svagere. Det glæder mig, at selve idéen ikke er skrinlagt, og så må vi se om vi kan finde ud af et projekt, der stadigvæk involverer de interesserede, nemlig forbundsrepublikken, Slesvig-Holsten og Flensborg by. Det særlige ved dette projekt var også, at Flensborg by som flertal aktivt gik ind i projektet, så både flertallet og de mange mindretal i byen kunne have et fælles mødested. Derfor var byen også interesseret i at en af

faciliteterne blev til et mellemfolkeligt mødested ved siden af Flensborghus. Den drøm er måske ikke moden endnu, men det var et godt initiativ, at Flensborg by sammen med det danske mindretal ville skabe et mødested, så man kunne mødes og fremme udviklingen til fælles gavn for os alle. Der er stadig nok at bevæge, vi skal ikke opgive håbet om at vi fortsat skal være det sted, hvor den videnskabelige og den folkelige del af mindretalsarbejdet har sin hovedstad. Et fyrtårn, der også i 2020 skulle vise os i grænselandet, at nok tabte det tyske og det danske mindretal afstemningen, at vi havde forstået at rejse nederlaget til at være noget, hvor vi i fællesskab med flertallet gør noget aktivt ude i verden, så vi kan skabe fred og fordragelighed. Det var visionen, den er der endnu, jeg håber, at det med tiden kan blive til noget.

Skolefor., Udo Jessen: Den film, vi så, viser jo netop, hvad vi allerede ved, at det fungerer, når folk besøger vores mindretal. Vi er stadig meget positivt indstillet over for projektet, vi har været kritiske over for den måde, man har ageret på.

Friisk Foriining, Bahne Bahnsen: Vi har nu i 70 år haft nogenlunde fred i Europa. I dag kan vi føre mindretalspolitik, inden for FUEN kan vi fredeligt mødes med 100 europæiske mindretal, uden at mindretalspolitik er konfrontationspolitik. Så snart vi forlader vores eget område, kommer vi ud i områder, hvor folk, der arbejder med mindretalsarbejdet, altid er konfrontationspolitik. Vi er først i en begyndelsesfase med at opbygge normalitet omkring mindretalsarbejdet i Europa. Her synes jeg, at det er rystende, at det mindretal, der har det bedst i Europa, i den grad er negativt indstillet. Jeg synes, det er chokerende, at man selv har det godt men ikke vil være med til at udvikle noget, der er godt for andre. Det er værd at tænke over. Vi skal udvikle mindretalsarbejdet ikke kun i Slesvig-Holsten, vi skal prøve på at integrere alt i Europa, der har med mindretal at gøre.

SdU, Anders Kring: SdU bakker selvfølgelig også op om idéen, det kan jo lade sig gøre. Det kan jo lade sig gøre at få mindretal herop, selv om vi ikke får pakhuset realiseret. De skal selvfølgelig være velkomne, og vi vil selvfølgelig stille alle vore faciliteter til rådighed. Vi tror også på, at visionen kan gennemføres med det, vi allerede har.

SSF, Jens A. Christiansen takker Gösta og Dieter for deres oplæg. SSF vil gerne fra alle organisationer have en tilkendegivelse af, om man bakker op om idéen, og at man er positivt indstillet på at finde en anden løsning end "pakhusprojektet". Vi kan jo starte med den efterlyste kommunikation i dette forum, at folk siger noget. Vi har gang på gang understreget, at "Mindretallenes Hus" ikke er mindretallets hus men et hus med en helt anden symbolkarakter i forhold til europæisk mindretalspolitik, med forankring i vores univers her i grænselandet. Og jeg kan ikke forstå, at man ikke kan se, at det er et projekt, der kan sprede lys over både vores mindretal men også regionen og Europa. Jeg kan ikke helt forstå, at sådan en idé, sådan en filosofi ikke fortjener et selvstændigt hus, en selvstændig platform. Ved alle mulige andre byggeprojekter kan man se det. Idéen fortjener stadig at få en form for fysisk ramme, der er med til at understøtte det unikke, der ligger i selve idéen. Det må stadig være en målsætning, når vi prøver på at finde en anden model. Hvis man går ind for idéen, at vi som dansk mindretal kan være med til at løfte den, bør idéen være så levedygtig, at eventuelle krusninger på vejen, eventuelle økonomiske udfordringer eller andre ting, man kunne have forestillet sig bedre og anderledes, ikke blokerer for, at selve idéen omsættes. Har man ikke den indstilling også i forhold til, at vi nu måske prøver at finde en anden modelløsning, er det meget vanskeligt at arbejde med fyrtårne og skabe noget nyt overhovedet. Lad os kigge fremad og via de nævnte samarbejdsfora nå til fælles resultater

og modeller. Denne tilkendegivelse vil vi gerne have med i aften, så vi kan planlægge processen hen over foråret.

SdU, Anders Kring: Det vil være enormt vigtigt, at vi løbende bliver informeret også om økonomien, så vi ikke risikerer at få en regning, som vi ikke kan sige ja til. Det der for jer er krusninger, er måske noget, vi skal forholde os til. Disse ting skal kommunikerer meget meget tydeligt.

SSF, Jens A. Christiansen: Man skal prøve på at se de omtalte 52.000 – 54.000 euro i forhold til et mindretalsbudget på 500 mill. kr. For øvrigt var midlerne ikke fra den danske stats Sydslesvig-bevilling.

Ordstyreren indskyder, at dette ikke skal diskuteres i aften.

DKS, Viggo Jacobsen: Synes det er svært. I siger, I vil have en tænkepause, I dropper "Mindretallenes Hus", og nu skal vi komme med en tilkendegivelse i aften. Det er, som om I har så travlt. Der kommer en kongres igen til næste år. Det er utroværdigt af mig at skulle komme med en solidaritetstilkendegivelse, når jeg ikke har penge at putte ind i projektet. Man kan sagtens rose tingene op til skyerne, men vi har ikke penge til at betale det. Det er vores udfordring. Vi har ikke behandlet det i Kirkerådet, for vi har ikke haft noget konkret at forholde os til, tværtimod har vi hørt at der var en tænkepause, som vi gik ud fra, man ville bruge.

SSF, Jens A. Christiansen præciserer, at pakhus-projektet er droppet.

DCB, Christian Jürgensen: Hvorfor er det ikke FUEN, der står for planlægningen, for driften, for at købe pakhuset.? Kunne FUEN i givet fald købe pakhuset af SSF og stille ansøgningen i Danmark og Tyskland og muligvis få pengene fra Danmark? Så kunne vi som mindretal være juniorpartner og muligvis leje os ind hos jer. Har man overvejet det i FUEN?

FUEN, Gösta Toft: FUEN har i mange år haft store økonomiske problemer og begrænsede ressourcer. Det er første år, hvor FUEN har et millionbudget. Der er ikke det nødvendige grundlag for selv at drive et hus. Vi er utroligt tilfredse med, at vi nu endelig har basis for at lave projektansøgninger. Bortset fra det har vi ingen ekspertise med at eje eller drive huse. Det vigtigste er, at vi forsøger at udføre et basisarbejde på et sundt forvaltningsgrundlag, det har vi ikke kunnet hidtil. FUEN's præsidium holder fast i Flensborg, det er det rigtige sted, men vi mangler selvfølgelig en tilkendegivelse. Hvis det ikke bliver det skitserede projekt, hvad bliver det så? Og hvilken holdning har det danske mindretal? Dette vil vi meget gerne i overskuelig fremtid have en tilbagemelding på.

DKS, Jochen Arndt: Takker for oplysningerne, mange var ikke kendte på forhånd. Når man brænder for sådan et projekt i så mange år, hvorfor har I så ikke brugt jeres netværk for at komme videre? Den der bestiller musikken, skal også betale den. Hvorfor er det nu et mindretalsproblem? Vi mener, det er et SSF-problem, de er hovedspiller i processen. Når vi skal sige ja til noget, skal vi disponere over penge, og vi kan kun sige ja, når vi har en meget klar skitse med et komplet regnskab.

FUEN, Dieter Paul Küssner: FUEN har med sine begrænsede muligheder i fem år formået sammen med det tyske og det danske mindretal at få Sydslesvigudvalget til at bevilge penge til at undersøge, om "Mindretallenes Hus" kan realiseres. Derefter er det bevilget betydelige

Interreg-midler til ikke kun at renovere forhuset og kontoret, så man kunne lave reklame for "Mindretallenes Hus" men også for at beskrive projektet. Man har hele tiden prøvet at få penge til at udvikle idéen. Men idéen om at ville etablere dette særlige mindretalscenter, som kompletterer ECMI, ligger ved det danske og det tyske mindretal. Man skal også lige huske, at ECMI har fået bygninger stillet til rådighed af Flensborg by og deres arbejde drives med bevillinger fra Danmark og Tyskland. Vi har to stabile mindretal plus friserne samt sinti og roma, som har villet dette. Det er blevet vedtaget på en kongres, og Skoleforeningens repræsentanter har stemt for, at pakhuset skulle renoveres. Det er jo ikke kommet ud af den blå luft. Det er blevet behandlet og beskrevet, der er blevet søgt og bevilget penge, og først nu kommer der indvendinger. Det er en lidt kedelig proces, der er ikke noget at gøre ved det. Det kan godt være, at vi som mindretal slet ikke fortjener at have et mindretalscenter, fordi vi ikke ønsker at støtte andre ude i verden.

FUEN, Gösta Toft: Grundidéen var, at "Mindretallenes Hus" skulle ligge i Flensborg, derfor står det danske mindretal for projektet.

DKS, Viggo Jacobsen: Nu siger I igen "det danske mindretal". Samrådet er kommet meget sent ind i billedet. Projektet har kun været nævnt få gange ved møderne i de sidste ti år. Vi i Samrådet får at vide, at vi har for mange mursten, på et samrådsmøde fik vi at vide, at der er 600 ledige kvadratmeter på DCB, så derfor kan det være svært for os at forstå, hvorfor "Mindretallenes Hus" ikke kan ligge dér. En kongresbeslutning kan vel også ændres.

SSW, Martin Lorenzen: Vi må jo gå ud fra den nuværende situation. Der er ikke penge nok til pakhusprojektet, men jeg fornemmer, at et flertal af organisationerne alligevel siger god for idéen. Det passer ikke, at det danske mindretal ikke bakker op. Ideelt bakker både Skoleforeningen, SdU og SSW op om idéen. Det mest konkrete er nu at nedsætte en arbejdsgruppe med deltagelse af Samrådets formænd og FUEN, men man kan ikke i aften forlange en tilkendegivelse af noget, man ikke kender. Det oprindelige projekt er droppet, så nu bør arbejdsgruppen mødes og drøfte problematikken, og formændene må tilbage til deres bagland og finde ud af, hvad man kan gå med til. Arbejdsgruppen kan så komme med en indstilling til Samrådet.

SSF, Jon Hardon Hansen spørger Samrådet, om det giver mening at indkalde til et arbejdsgruppemøde med repræsentanter fra Samrådet, FUEN og ECMI. Vi bør tage et konstruktivt og konkret møde om økonomi, sted og alt det, vi allerede har drøftet i de sidste to måneder på baggrund af, at alle siger god for grundidéen "Mindretallenes Hus" og er enige om, at den er værd at realisere. Hvordan, det finder vi så ud af i en arbejdsgruppe.

Sundhedstj., Randi Kuhnt: Vi har jo sagt, at vi ideelt støtter, så det er en god idé nu at komme videre. Finansieringen vil stadig være et stort spørgsmål, og arbejdsgruppen må finde ud af, hvordan det kan gøres. Det er selvfølgelig først og fremmest FUEN, SSF og BDN, der skal stå for det. Synes, der fra alle er kommet opbakning til "Mindretallenes Hus" i en eller anden form.

Skolef., Udo Jessen: Vi er jo alle enige om at støtte visionen, og vi ønsker jo alle en delagtiggørelse i processen. Hvis der bliver nedsat en arbejdsgruppe under Samrådet, hvor vi bliver delagtiggjort i en kommende proces, vil det være en god idé. Arbejdsgruppen må komme frem til noget konkret, der forelægges Samrådet, som så skal sige ja eller nej. Vil ikke og har ikke mandat til her og nu at sige ja til andet.

DKS, Jochen Arndt: Vi behøver ikke at drøfte visioner, men har brug for at blive inviteret til et møde "Pakhuset er droppet – og hvad nu?"

Konklusion:

- **SSF går i tænkeboks og inviterer til møde i en arbejdsgruppe**

7. Projekt Oplev Sydslesvig v/DCB og Skoleforeningen

DBC, Jens M. Henriksen fortæller på vegne af alle dem, der er med i projektet, nemlig alle Samrådets organisationer samt Flensborg Avis og Grænsforeningen. Der har i forløbet været en koordineringsgruppe bestående af undertegnede fra DCB, Eberhard fra Skoleforeningen, Tine fra SSF og Tinne fra SdU. Kommunikationsnetværket er også inddraget i processen. Går ud fra, at alle kender projektet og logoet, de fleste har også mødt projektet ved forskellige lejligheder. Der har været mange aktiviteter og idéudvikling, der er etableret forskelligt informationsmateriale, og et af hovedpunkterne er at få etableret en hjemmeside samt en online-portal, hvilket ikke er så nemt. Vi er nu ca. halvvejs i selve projektet. Status er, at vi er godt i gang med idéer, slogan og tilstedeværelse, reklameartikler etc. M.h.t. IT havde man fra starten valgt den forkerte platform, og må nu med et andet, kendt hjemmeside-værktøj skabe en ny platform. Vi har rimelig stor tillid til, at vi kan ændre lidt i projekt, så vi kommer godt videre og gerne med den gode stemning og opbakning, der har været hidtil. En ændring vil være, at vi ikke kun har hjemmesiden, vi vil også have analoge oplevelsespakker, f.eks. et besøg på Jaruplund Højskole kombineret med forskellige oplevelser i Sydslesvig. Vi vil nu lægge op til, at der ansættes en oplevelseskoordinator, samtidig med at vi fastholder koordineringsgruppen. Derudover vil vi gerne have mere kontakt til Jaruplund og Christianslyst. Vi har søgt Sydslesvigudvalget om en forlængelse, så vi kan komme helt i mål med hjemmesiden og online-portal. Nogle af elementerne er allerede udviklet, så vi er ikke helt på bar bund. Hørte sidst fra Visit Denmark, at den digitale platform er utrolig vigtig for fremtidens oplevelser. Grunden til, at vi gerne vil have projektet tættere på biblioteket er netop vore tiltag på turismeområdet, og vi ser her en synergi i at få danskere til at opleve Sydslesvig, og sydslesvigerne op at opleve Danmark. Her er Visit Danmark parat til at hjælpe os. Samrådet skal i dag beslutte, at/om vi kan gå videre på dette grundlag.

DCB, Christian Jürgensen: Hidtil har Skoleforeningen været tovholder, men det kan være en god idé, at biblioteket nu overtager projektet og fører det videre og går ud over projektet og muligvis får det forlænget.

SSF, Jens A. Christiansen spørger, om man ønsker at søge Sydslesvigudvalget om en forlængelse eller allerede har søgt. SSF synes, det er ærgerligt, at portalen har forstyrret projektet så meget og har en interesse i, at projektet fuldføres. Man har diskuteret IT-konstruktioner, men vi har manglet substansen. Det er jo mere et redskab til at nå et mål, og vi håber, man får styr på det. SSF vil gøre det helt klart, at hvis projektet flyttes til biblioteket, er det begrænset til turisme og turisme-markedsføring. Det har ikke noget med en overordnet fælles kommunikationsstrategi eller en fælles designlinje at gøre. Vi har hørt forskellige meldinger, som vi ikke rigtigt kan finde ud af. For os at se er Oplev Sydslesvig et isoleret projekt om, hvordan vi kan lave turisme og oplevelsespakker for besøgende.

DBC, Jens M. Henriksen bekræfter dette. Kommunikationsnetværket refererer sådan set til Samrådet. Mange af de idéer der kommer, er ret fornuftige, så man skal kigge på, om der ikke er en stor energi i at have et fælles signal, et fælles logo som Oplev Sydslesvig. Selve projektet her er oplevelsespakker, turisme, at få danskerne ned til Sydslesvig. Man har søgt

Sydslesvigudvalget om en tidsmæssig forlængelse men ikke om flere penge. For de allerede bevilgede penge kan man ansætte en ny medarbejder ud over 2018 og ind i 2019, netop fordi man kom senere i gang og ikke har brugt så meget på IT-området.

Skolef., Udo Jessen: Det er et fællesprojekt, der blev startet op med Skoleforeningen som tovholder og ansøger, derfor bliver det i dag forelagt Samrådet.

Konklusion:

- **Enighed om, at man fortsætter med projektet, dog flyttes det fra Skoleforeningen til Dansk Centralbibliotek**

8. Projekt Gæsteværelse v/Skoleforeningen

Skolef., Lars Kofoed-Jensen: Baggrunden for det udsendte bilag er, at Danmark har gjort det tydeligt, at gæsteværelsesfunktionen, der jo i øjeblikket varetages af Christianslyst, er en uundværlig og bunden opgave for mindretallet. I mindretallet har vi også erkendt, at vi skal have den gæsteværelsesfunktion, det er en fælles forpligtelse. Sidste år forsøgte vi at få et forhåndstilsagn til driftsstøtte. Det er som at søge Sydslesvigudvalget om tilsagn for en finanslov, som ligger et år ud i fremtiden, det kan ret teknisk ikke lade sig gøre, så vi fik det ikke. Vores ansøgning var dog for tidligt på banen, for de nuværende meldinger om eventuelle udsigter for at få en afløser for Christianslyst er således, at tidsperspektivet omkring fortsat drift af Christianslyst er et helt andet end for blot et år siden. Dette er en ren subjektiv vurdering, men da vi hverken har konkrete planer eller tilsagn i baggrunden, mener vi at dette skal drives videre i overskuelig fremtid. Det betyder, at vi bør tænke i at få udviklet en mere holdbar løsning, i første omgang med udgangspunkt i selve Christianslyst. Efter vores opfattelse kunne det starte med en fælles projektansøgning fra Samrådet. Indholdet i projektet, som jeg personligt giver arbejdstitlen "Oplev Sydslesvig i Sydslesvig" kunne være, at vi for en treårig periode søger tilskud til udvikling og gennemførelse af nye koncepter og en ny forretningsmodel for Sydslesvigs samlingspunkt. Der skulle søges tilskud fra Sydslesvigudvalgets projektmidler, der som regel går til formålet oplysning om mindretallet i Danmark. Det ville et projekt med Christianslyst som omdrejningspunkt sagtens kunne leve op til. Pengene skulle bruges til konceptudvikling både af de eksisterende tilbud samt udvikling af nye tilbud for det, man fra Grænseforeningens side har døbt "gæsteværelsesfunktionen". Christianslyst er omdrejningspunktet, men modellen bør nok tænkes bredere og gerne inkludere samspil med andre dele, med andre gæsteværelser. Pengene vil også komme til at virke som driftstilskud, da der jo søges om løn til medarbejdere, der arbejder med udvikling og gennemførelse, og der søges om transporttilskud for danske besøgende, her primært skoleelever. Igen fordi den primære funktion, som Christianslyst er helt unik til at varetage, er modtagelsen af store skolegrupper. Det kunne også være store andre grupper, men i første omgang skal vi koncentrere os om hjælp til de mindrebemidlede skoler. Eksempel på indholdet i sådan en nu forretningsmodel kunne være

- Nye tilbud med møder mellem danske og sydslesvigske klasser på Christianslyst
- Nye tilbud med dansk-sydslesvigske møder for voksne (evt. i forskellige aldersklasser) og for familier både på Christianslyst og Jaruplund Højskole eller andre steder i Sydslesvig.

Skoleforeningen indstiller, at der arbejdes videre med idéen om en fælles projektansøgning. Hvis man ønsker det, er vi gerne tovholder for arbejdet. Det netop nævnte er kun et udkast,

og Samrådet vil med et tilsagn til at arbejde videre ikke have givet en godkendelse af en bestemt skitse. Såfremt der i samarbejdet udarbejdes et projektforslag, skal Samrådet til efteråret tage stilling til, om projektet kan sendes af sted som en fælles ansøgning.

Det siddende gæsteværelsesudvalg nedlagde jo nærmest sig selv for nylig, men det kan måske indkalde og bruges som platform, såfremt vi skal arbejde videre med projektet.

DCB, Christian Jürgensen: Ikke alle Samrådets medlemmer er med i Gæsteværelsesudvalget, det nye udvalg bør måske være lidt bredere.

Skolef., Lars Kofoed-Jensen: Omkring selve udviklingen af et projekt skulle der nok nedsættes en åben arbejdsgruppe, hvor interesserede kan være med.

SSF, Jens A. Christiansen har lidt svært ved at se skillelinjen mellem projektet "Oplev Sydslevig" og dette projekt, som du jo kalder "Oplev Sydslesvig i Sydslesvig". Nogle af målgrupperne er de samme. Det vil være fint, hvis de to projekter kunne befrugte hinanden, men det er svært at se forskellen i forhold til nogle af de beskrevne konceptudviklingspunkter.

Skolef., Lars Kofoed-Jensen påpeger, at dette kun er eksempler. Nu udløber det andet projekt inden dette projekt, som skal løbe i 2019-20-21, også selv om det bliver forlænget. Selvfølgelig skal projektet beskrives med omdrejningspunkt "Gæsteværelsesfunktion", hvilket er noget andet end det, der ligger i projekt "Oplev Sydslesvig". Men det er selvfølgelig noget, der også med sit tilbud vil ligge på platformen "Oplev Sydslesvig". Navnet var bare noget, jeg legede med, vi vil finde på noget langt bedre.

DCB, Jens M. Henriksen synes, det var et godt navn. "Oplev Sydslesvig"-projektet har allerede bidraget til Gæsteværelsesudvalget og til Christianslyst, fordi projektlederne faktisk var i gang med en god interview-runde af brugerne af Christianslyst.

Konklusion:

- **Enighed om, at der nedsættes en arbejdsgruppe til at fortsætte med projektet**

9. Udkast til program for Sydslesvig-konferencen den 17. marts 2018

SSF, Jens A. Christiansen præsenterer det udsendte programforslag. Sydslesvig-konferencen starter i henhold til samarbejdsaftalen med formandens beretning om året, der gik og eventuelt også året, der kommer. Til dette punkt er afsat en time, så vi kan få 45 minutters debat om sager, der vedrører Samrådet. Derefter kommer Grænseforeningens formand Jens Andresen med et oplæg med efterfølgende debat, helt i tråd med det vi har hørt tidligere i aften. Frokostpause og derefter er selve Sydslesvig-kanon på programmet. Det udsendte er kun et forslag til, hvordan en sådan kanon kunne se ud. Vi håber på en livlig drøftelse på konferencen, og udvalget vil stå for eftermiddagens indhold.

SSW, Flemming Meyer: Vi skal nok også drøfte nogle af de ting, der har ligget og ulmet – spørgsmålet om tillid til hinanden, mistillid, og jeg går ud fra at mange i Sydslesvig gerne vil diskutere disse ting. Synes i starten ikke, at det fremgår af invitationen, og det er vigtigt at folk er klar over, at konferencen selvfølgelig er det sted, hvor vi skal drøfte disse ting. Det er ødelæggende for vores fællesskab, hvis der hele tiden ligger noget og ulmer, som vi ikke får talt om. Der skal være mulighed for at snakke åbent og ærligt om ting, og det bør også

fremgå af invitationen, så vi kan kigge fremad og få ryddet de ting af vejen, der måske ligger et eller andet sted. Vi ville jo netop bruge Sydslesvig-konferencerne til noget fremadrettet, og det kan vi kun, hvis vi får ryddet op.

SSF, Jens A. Christiansen: Som jeg også nævnte ligger det bag, at der skal afsættes en time. Spørgsmålet er, hvor langt man kan gå, og vi må gå ud fra, at de, der har noget på hjerte, ved at de kan drøfte disse ting og arbejdet i Samrådet på konferencen. Vi kan gerne tilføje "Debat/spørgsmål", ris og ros.

Skolef., Udo Jessen bakker Flemming Meyer op. Vi har nu haft to Sydslesvig-konferencer, og jeg kendte begge gange alle deltagerne. Det var jo ikke de menige medlemmer, der deltog, men dem der i forvejen er eller har været aktive og dybt engagerede i arbejdet. Vi har i et halvt år ført en stor debat i avisen, der i sin kerne drejede sig om tillid, mistillid, hvem må gøre hvad, hvordan er Samrådets selvforståelse etc. Hvis man sætter lidt flere ord på end ris og ros, tror jeg, at nogle af dem som ikke plejer at komme til konferencerne, vil komme den dag. Ikke fordi de er brokkehoveder, men fordi de synes det er noget, der også berører dem. Det skal være noget, der får folk til at synes, at det er spændende, og at de må deltage.

Enighed om følgende formulering:

- **Velkomst ved Samrådets formand Christian Jürgensen**
- **Beretning ved Samrådets formand Christian Jürgensen**
Debat om året, der gik / spørgsmål

10. Spørgetid

Elke Putzer: Hvorfor laver man ikke et virtuelt "Mindretallenes Hus", når vi nu har mursten nok og idéen om "Mindretallenes Hus" ikke skal droppes? Det drejer sig jo ikke om, at vi ikke har faciliteter men om idéen bagved?

Gerd Pickardt: Har med henblik på "Mindretallenes Hus" den fornemmelse, at nogle stadig ikke har forstået, hvad vi diskuterer. Vi hører om idéer, vi ser fremlæggelse af flotte projekter, men kernen i det hele, hvorfor vi nu allerede i mange uger diskuterer dette, er penge. Det drejer sig om det helt afgørende, finansieringen. Hvis vi overhovedet skal diskutere om et "Mindretallenes Hus", kan det kun være en opgave for Samrådet. SSF har slet ikke råd til at køre det alene, de er på spanden, hvad det angår, det kan de slet ikke. Jeg kender SSF's økonomi meget godt, så det tør jeg godt udtale mig om. Man må være klar over, at Hvis der overhovedet skal ske noget, må det være et projekt i regi af Samrådet. Og alle i Samrådet må være klar over, at hvis det koster penge, må Samrådet og hele mindretallet bære opgaven.

Begge henstillinger tages med i arbejdsgruppen.

11. Eventuelt

Der er intet under punktet.

16.4.2018

JAC/jh